

SYSSLINGEN

Medlemsblad 1, 2023 Årgång 30
ISSN 2003-3109

Kallelse

Till ordinarie årsmöte med Södra Roslagens släktforskarförening tisdagen den 18 april kl 14.00 i föreningsgården Murkelvägen 248, Åkersberga.

Vägbeskrivning: Åk genom Åkersberga och sväng vänster vid Länsmansgården, därefter andra vägen till höger (Murkelvägen). Åk längst ned till vändplanen. Parkering finns längs hela Murkelvägen samt inne på gröna områdets parkeringsplatser. Föreningsgården ligger precis jämte vändplanen. Du kan också ta buss 623 och stiga av vid Skånsta norra. Följ sedan gångvägen tills du kommer till vändplanen. Föreningsgården finns då på din vänstra sida.

Förslag till dagordning

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av rösträknare tillika justeringsmän
4. Fråga om kallelse till mötet behörigen skett
5. Godkännande av dagordning
6. Styrelsens verksamhetsberättelse 2022.
7. Revisorernas berättelse
8. Fastställande av resultat- och balansräkning
9. Fråga om ansvarsfrihets för styrelsen för år 2022
10. Verksamhetsplan för 2023
11. Budget för år 2023
12. Medlemsavgift för år 2024
13. Beslut om antalet ledamöter i styrelsen
14. Val av fyra styrelseledamöter för åren 2023-2024
15. Val av en revisor för åren 2023-2024, samt en revisorssuppleant för 2023
11. Val av valberedning
12. Övriga frågor
13. Mötets avslutande

Efter mötesförhandlingarna kommer Anita Järvenpää att hålla ett föredrag med rubriken ”Hemlighetsfulle F. F.”

Föreningens adress:
Muskötvägen 2
184 60 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande	Anita Järvenpää	070-629 25 32
<i>e-post:</i>	<i>anita.jarvenpaa@telia.com</i>	
Vice ordförande/ Sekreterare, <i>e-post</i>	Christer Lind	08-541 310 75
	<i>ch2.lind@roslagen.be</i>	
Kassör	Ingalill Hallberg	070-954 62 33
<i>e-post:</i>	<i>ingalillhallberg@telia.com</i>	
Ledamot	Peter Cleve	073-346 01 00
<i>e-post:</i>	<i>peter.cleve@gmail.com</i>	
Ledamot	Lars Ove Westlén	070-590 77 70
<i>e-post:</i>	<i>lars-ove@westlen.se</i>	
Ledamot	Dick Fagerqvist	070-354 13 70
<i>e-post</i>	<i>dick.fagerqvist@gmail.com</i>	
Ledamot	Susanne Fagerqvist	070-722 14 12
<i>e-post</i>	<i>sysslingen@hotmail.com</i>	

Bidrag till medlemstidningen Sysslingen kan sändas till redaktören, Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga, tel. 070-722 14 12

Ansvarig utgivare: Anita Järvenpää
E-post: sysslingen@hotmail.com, eller
Hemsida: blogg.roslagen.be
Hemsidesansvarig: Lars Ove Westlén, Ann Lundgren

För signerade bidrag ansvarar författaren.
Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Medlemsavgift

Avgiften är 125 kronor per medlem och år och 25 kronor för medlem under 25 år. Betalas till föreningens

plusgirokonto: 448 57 91-0

Glöm inte att ange namn, adress och e-postadress.

Innehåll

Kallelse	1
Ordföranden har ordet	3
Val av ordförande och sekreterare vid mötet	3
Verksamhetsberättelse Södra Roslagens släktforskarförening 2022	3
Revisionsberättelse 2022	4
Balans- och resultaträkning	5
Förslag till verksamhetsplan 2023	5
Förslag till budget 2023	6
Valberedningens förslag	6
900 råd och rön för hemmet	7
En berättelse om en dotter, född utomlands 1917	8
Namngivning av barn enligt gamla seder Studiebesök på riksarkivet Arninge tisdagen den 9 maj kl 10:30	9
Släktforskningens dag i Vaxholm	10
Klurighet	10
Sysslingen 2023	11
Ny medlemmar	11
Lösning till klurighet	11

*Nästa nummer av Sysslingen
kommer i juni/juli 2023*

Redaktionen har ordet

Välkommen till ett nytt släktforskarår.
Sakta men säkert går vi ljusare tider till mötes.

I detta nummer hittar ni möteshandlingarna till vårt årsmöte. Observera att platsen för mötet är ny. Denna gång träffas vi i föreningslokalen vid slutet av Murkelvägen i Åkersberga, se kallelsen på första sidan.

I detta nummer hittar ni också några trevliga artiklar samt en klurighet. Hoppas ni får en trevlig läsning

Redaktören

E-post: sysslingen@hotmail.com

Ordföranden har ordet

Äntligen ser det ut som om vi går mot lite ljusare tider. Inte bara vad gäller årstiden, utan också vad gäller pandemin. Trots att det fortfarande finns en del smittspridning kunde vi äntligen starta och hålla igång verksamheten för fullt under våren.

Vi har nu bokat in ett, länge uppskjutet, studiebesök på Riksarkivet i Arninge i maj. Mera information om detta finns på sidan 9 i tidningen. Vi kommer även att maila ut information om detta samt lägga ut information på vår hemsida.

Anita Järvenpää

Val av ordförande och sekreterare vid mötet

Ordförande vid årsmötet

Sekreterare vid årsmötet

Justerare tillika rösträknare

Justerare tillika rösträknare

Verksamhetsberättelse Södra Roslagens släktforskarförening 2022

Under våren 2022 kunde äntligen starta upp delar av verksamheten efter pandemin.

Vi ordnade medlemsmöten samt släktforskarjour på biblioteken i Vaxholm och Åkersberga.

Vid vårmötet den 17 maj höll Tore Österman ett anförande med rubriken ”Hur jag efter 40 års forskande sökte släktskap med Frank Sinatra”.

Vi medverkade även vid Skärgårdsmarknaden i Vaxholm lördagen den 17 augusti.

På Kulturnatten den 14 oktober fanns vår förening på plats i Vaxholms stadsbibliotek.

Höstmötet genomfördes den 15 november på Kanonen i Vaxholm. Efter mötesförhandlingarna fick vi lyssna till Lennart Elg som berättade om ett antal bergslagssmeder i hans släkt som emigrerade till USA.

Vår redaktör, Susanne Fagerqvist, har under året tillsammans med våra medlemmar producerat fyra intressanta nummer av vår medlemstidning Sysslingen.

Styrelsen har under året bestått av Anita Järvenpää, ordförande, Christer Lind, vice ordförande och sekreterare, Ingalill Hallberg, kassör samt ledamöterna Peter Cleve, Dick Fagerqvist, Susanne Fagerqvist, Lars-Olov Westlén och Tore Österman.

Styrelsen har haft två protokollförda styrelsemöten.

Södra Roslagens släktforskarförening har liksom tidigare år varit medlem i Sveriges Släktforskarförbund, Riksarkivets vänförening Pro Memoria och Föreningsarkiven i Stockholms län.

Medlemsantalet var vid årsskiftet 117.

Vaxholm i mars 2023

Anita Järvenpää
ordförande

Christer Lind
vice ordförande
sekreterare

Ingalill Hallberg
kassör

Susanne Fagerqvist
redaktör

Peter Cleve
ledamot

Dick Fagerqvist
ledamot

Lars-Ove Westlén
ledamot

Tore Österman
ledamot

Revisionsberättelse 2022

För verksamhetsåret 2022 i
Södra Roslagens Släktforskarförening,
med organisationsnummer 802412-7774

Undertecknade valda revisorer för Södra Roslagens Släktforskarförening, får efter fullgjort uppdrag, avge följande berättelse av revisionen för perioden 1/1 – 31/12 2022.

Vi har tagit del av mötesprotokoll och övriga handlingar, samt gått igenom räkenskaperna. Räkenskaperna är förda med god ordning och noggrannhet.

Inkomster och utgifter under året, samt föreningens ekonomiska ställning vid verksamhetsårets slut stämmer överens med kontoutdrag och kassörens rapporter.

Vår revision har inte gett anledning till någon anmärkning beträffande styrelsens förvaltning av föreningens verksamhet varför vi tillstyrker att resultat och balansräkningen fastställs samt att årets överskott på 534:05 kr överförs i ny räkning.

Med hänvisning till vad som sagts ovan föreslår vi, att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Åkersberga 2023-03-02

Birgit Lindkvist

Lennart Elg

Balans- och resultaträkning

Resultaträkning	2022-12-31	2021-12-31	Balansräkning	2022-12-31	2021-12-31
Intäkter	kronor	kronor	Omsättningstillgångar	kronor	kronor
Medlemsavgifter	14825	17000	Postgiro	7685	12516
Övriga bidrag, ränta	806		Bank sparkonto	40056	40000
Övr intäkter not 2	4070	5346			
S:intäkter	19701	22346	Summa tillgångar	47741	52516
Kostnader			Skulder		
Admin. Bankkost	-959	-957	Förbetalda medl. avg	-1000	-1950
Program, hemsida not2	-8230	-10050	Förbetald inköp		-4360
Avgift till förbundet not1	-3264	-3480	Summa skulder		-6310
Stämmoombud			Eget kapital		
Medlemskap i fören.	-390	-350	Balanserat resultat	-46207	-44737
Sysslingen	-5850	-5215	Redovisat resultat	-534	-1469
Styrelsen	-474	-825	Summa eget kapital	-46741	-46206
Studiebesök			Summa skulder	-47741	-52516
S:a kostnader	-19167	-20877	och eget kapital		
Årets överskott	534	1469			

not1 avgift till förbundet 24kr/medlem

not2 bidrag från Österåkers kommun

bidraget har används för programinköp och böcker

på grund av pandemin har inga studiebesök kunna göras

Åkersberga den 7 mars 2023

Ingalill Hallberg

Förslag till verksamhetsplan 2023

1. Verka för att öka föreningens medlemsantal
2. Arrangera medlemsträffar i Ljusterö, Vaxholm och Åkersberga.
3. Arrangera aktiviteter som studiebesök, våravslutning, forskarkvällar och liknande på medlemmarnas förslag.
4. Bemanna jourhavande släktforskare på lördagar i biblioteken i Vaxholm och Åkersberga, utom i maj-augusti.
5. Arrangera föredrag eller liknande vid föreningens stadgeenliga årsmöte.
6. Ge ut vår tidning Sysslingen
7. Inköpa och installera fler register/program på föreningens datorer

Förslag till budget 2023

Intäkter:	
Medlemsavgifter	15500
Summa intäkter	15500
Kostnader:	
Sysslingen	4000
Förbunds och stämmokostnader	3000
Abonnemang	7000
Övriga kostnader	1500
Summa kostnader	15500
Över/underskott	0

Styrelsen föreslår oförändrad medlemsavgift för 2023 d.v.s. 125:- per medlem och 25:- för medlem under 25 år.

Styrelsen förbehåller sig rätt att omfördela kostnaderna om behov uppstår.

Avgift till förbundet 24:-/medlem

Valberedningens förslag

Funktion		Mandatperiod		Namn
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Omval	Dick Fagerqvist
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Nyval	Lars Ove Westlén
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Nyval	Peter Cleve
Revisor	2 år	2023 till 2024	Omval	Birgit Lindkvist
Revisorssuppleant	1 år		Omval	Leif Gannert
Valberedningen, sammankal- lande	1 år	2023	Omval	Arne Sundberg
Valberedningen	1 år	2023	Omval	Carl-Göran Backgård
Valberedningen	1 år	2023	Omval	Rune Atling

900 råd och rön för hemmet

I min svärmors efterlämnade saker fann jag rubricerad lilla bok. Tryckt i Stockholm 1943 och skapad av Birgins Förlag Klinten, om jag förstått saken rätt. Författare är L. Bauer och G. Mogren. Innehållet är uppdelat i ämnesområden med allt från sjukvård till tvättråd i totalt 22 kapitel. Till och med barnuppfostran tar man upp. Priset på pärmens baksida säger "1:50 + oms". Jag bjuder på delar av innehållet!

Jag skall låta dig som läsare ta del av några. Måste dock påpeka att jag tar inget ansvar för resultaten, för de du provar. Vill du att jag tar upp fler av dessa råd i kommande nummer hör du av dig till redaktören. Gärna med tips inom vilket ämnesområde du behöver hjälp.

Leif Gannert

242. **Mot stark Förkylning:** 3 äggulor, 3 matskedar grädde, 1 glas konjak, 2 matskedar honung, 15 droppar renad terpentin sammanblandas väl och tages en matsked i timmen.

323. **Blåbärsfläckar** försvinna om man nedlägger det fläckade plagget i sur mjölk.

584. När man torkar **Ansiktet** efter tvättning bör det ske nedifrån och uppåt, vilket motverkar dubbelhaka och kindpåsar.

598. **Fräknar** blekas om man tvättar dem med kärnmjök eller vassla.

264. **Huvudvärk** botas med svart kaffe tillsatt med litet citronsaft. Man kan även bstryka pannan med en ituskuren citron.

278. **Mat i vrångstrupen** frigöres om man häftigt blåser i örat på patienten.

845. **Barometer** gör man en själv på följande sätt: En klar glasflaska fylles med 30 gr. alkohol, 1 gr. salpeter, 1 gr. salmiak o. 4 gr. kamfer. Vid vackert väder förblir vätskan klar, vid föränderlig visar den små flagor i mitten, vid storm och regn uppstår en oroliga rörelse i flaskan.

En berättelse om en dotter, född utomlands 1917

I jakten på data kring denna dotter var den primära frågan, vilken orsak hade mamman till sin utlandsresa? Andra släkträd på nätet påstod att hon sökte sina tidigare män som emigrerat. Några hade med tre giftermål i sina. En del vid tider som inneburit bigami, andra giftermål, antagligen via telefoni Sverige/USA. Men kyrkböcker bekräftar endast två på plats i Sverige. Vilket stämmer bättre med min forskning att första mannen lämnade henne med barnen för USA och lycka. Sedan detta med att det var skilda platser, rörande dotterns födelse. Här förekom platser som bara Canada, bara Halifax, bara Comorererna, Comorererna/Canada. Emigranter hade rest mot USA. Så Comorererna lät som fel kontinent. I födelseböckerna hade mamman kokerska som yrke. St. Petri i Malmö sände födelsedata vidare till Linköping. Här sägs Halifax/Canada som födelseplats. Så jag riktar min fokus hit.

Nästa frågetecken att rätta ut var. Varför inleda jakten på emigranter i Canada, när logiskt är att gå mer mot USA. Så en tes blev, att hon var kokerska på en båt. Kunde också notera att vid denna tid förekom många flyttar runt församlingar i Malmö. Så jag letade i husförhören, samt in-/utflyttnings register runt om året 1917. Här fann vi en rad med texten ”skeppsstäderska”. Nu föll tesen om att hon letade emigranter.

Åter till dotters födelse. Född på sjukhus i Halifax. Sökte med alla tänkbara vägar jag kunde men hittar inget. Fick då höra att Halifax hade Nova Scotia, en immigranthamn för båtar. Fungerar på liknande sätt, som de som hamnade i USA, via bland annat Ellis Island. De har självklart sjukhus för att undvika få in smittsamma sjukdomar. Bingo – här fanns en liten notis om flickebarn. Rätt datum och mammans namn. Utfärdat födelseattest, men barnet odöpt. Mamman hade nog bråttom tillbaka till båten. Dopet sker senare i St. Petri/Malmö efter båtens ankomst till Sverige. Nu kan vi lägga denna data i vår forskning. Ännu ett frågetecken avklarat. Men många återstår.

Lars Granath

Namngivning av barn enligt gamla seder

Användandet av gårdsnamn vid namngivning av barn, återfinns sparsamt dokumenterat i skattelängderna, sen slutet av 1500-talet i en del landskap. Huvudorsaken till att gårdsnamn ofta användes var de namngivningsregler som gällde i övrigt. Första sonen namngavs efter farfar, därefter morfar, sedan farfars far och morfars far, o.s.v. Medan en dotter namngavs efter farmor, sedan mormor o.s.v. Som efternamn var det sedan enkelt att ta faderns namn och lägga på ”son” eller ”dotter”. När Peter får en son som döpts till Nils, kommer han anges som Nils Peters son. Observera att det i äldre tider inte skrevs samman. Motsvarande sätt tillämpades även för döttrar. Detta fick till följd att det ofta fanns flera personer med samma namn i trakten. För att enklare kunna skilja dem åt erhöll de namnet på familjens gård som extra förnamn.

Vi hade även problemet med att man inte var säker på vad prästen skrivit in i födelseboken och sedan konsekvent använde vid husförhören. Kvinnor tilldelades ofta längre namn som förenklades, Magdalena blev Lena, Catharina blev Kajsa och Elisabeth blev Lisa, för att nämna några. Även för efternamn finns kortvarianter, så som Olsson (Olofs son), Ersson (Eriks son). Man bör även notera att exempelvis Jonsson, kan vara både Jons son och Jonas son.

Männen blev också soldater, och fick då anta soldatnamn. En viktig faktor här är att soldatnamn inte får gå i arv. När en soldat togs ur rullorna, oavsett orsak var det vanligt att de tog hela eller delar av soldatnamnet till sitt gårdsnamn. För min släkt namngavs gården ”granatgården”. Ammunitionen har ej bokstaven ”h” på slutet.

Med dessa regler kunde jag hetat ”Granat Erik Karlson”. Detta då min farfar hette Erik min far hette Karl och familjegården hette ”Granatgården i Knås” i Venjan. Fast nu flyttade mina föräldrar till storstaden före min födsel. Där gällde andra seder.

Sedan har vi att under 1800-talet fick familjerna ofta många barn. Möjligheterna med reglerna ovan tog snabbt slut. Som tur var fanns alternativa tillägg att ta till.

En klurig lösning blev att om ett barn dog tidigt kunde man ge nästa barn av samma kön det namnet. Att ha två barn i samma familj med samma namn var kopplat till vidskepelse om någons otur och snar död. Andra tips här var faderns yrke som ”dragon Jonas” eller ”handlarens Elsa”. Andra alternativ kunde vara mer personliga drag som ”tok Anders” eller ”döva Karin”. Även utmärkande av platser förekom som ”Knut i backen” eller ”Lotta vid sjön”. Fast det tycktes gälla oftare till barn av drängar och pigor som inte var släktmässigt knutna till en viss gård.

Under inledningen av 1900-talet, var det populärt att barnen tog fäderns gårdsnamn till efternamn. Ett för övrigt utmärkt sätt att låta sin släkthistoria leva vidare. Dessvärre var det många, som glömde att registrera detta hos skatteverket vilket medför att det blir svårare att spåra då många på 1900-talet dessutom flyttar till tätorter. Där används mest kvarters- och gatunamn ofta kombinerat med en nummerserie som ofta inleds från riktningen mot kungliga slottet i Stockholm.

Hoppas detta kan ge några tips, runt alternativ på namngivning i din jakt på anfäder.

Lars Granath

Studiebesök på riksarkivet Arninge tisdagen den 9 maj kl 10:30

Vi är inbokade på ett studiebesök på Riksarkivet i Arninge tisdagen den 9 maj kl 10:30

Du anmäler dig till anita.jarvenpaa@telia.com senast tisdagen den 2 maj. Besöket kostar 100 kronor per person och betalas in på vårt plusgirokonto 448 57 91-0. Eftersom Riksarkivet har sagt att vi helst inte bör vara flera än 20 personer i gruppen ber vi dig avvakta med inbetalningen tills du fått bekräftelse på din medverkan.

Efter besöket, finns det möjlighet att äta medhavd mat eller köpa någonting i den automat som finns i arkivets cafeteria.

Anita Järvenpää

Släktforskningens dag i Vaxholm

Lördagen den 21 januari firade vi Släktforskningens dag på Vaxholms stadsbibliotek.

Flera av våra medlemmar fanns på plats för att visa hur man går till väga då man släktforskar, samt att försöka värva lite nya medlemmar.

Därefter höll Margareta Brandberg, från Vaxholm hembygdsförening ett föredrag om ”Strömmingsfisket i Vaxholm”.

Anita Järvenpää

Klurighet

Vi har fått en klurighet från Ulf Tysén. Lösningen finns på sista sidan.

X	X	1	2	3	4
6					
7					
8	X				
9	5			X	
10					
11				X	
12					X

Lodrätt

1	Slakten bakåt
2	Person att utgå ifrån
3	Mur i hamn
4	Ormbarn
5	Kan skalle och kulle vara

Vågrätt

6	Mått för torrvaror
7	Snår att runda
8	Hus för soldat
9	En sorts företag
10	För att mala
11	Längdmått
12	Hus för hö

Sysslingen 2023

Eftersom vi fr.o.m. i år kommer ha ett årsmöte kommer även tidningens datum att ändras. Vi har också haft svårt att få in artiklar till vår tidning och vill gärna att ni kommer med bidrag. Bidrag till tidningen kan sändas via e-post eller vanligt brev till:

e-post: Sysslingen@hotmail.com eller susanne.fagerqvist@gmail.com
brev: *Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.*

Revisorer:

Birgit Lindkvist 070-219 92 17
Lennart Elg 073-984 35 19
Suppleant Leif Gannert 08-541 303 70

Redaktionskommitté:

Susanne Fagerqvist Ulla Persson
Arne Sundberg Leif Gannert
Anita Järvenpää Olle Kungberg
Nils Lindgren Dick Fagerqvist
Lars Granath Tore Österman

Valberedning:

Sammanställande Arne Sundberg 070-593 87 93
Carl-Göran Backgård 076-317 01 27
Rune Atling 072-327 43 53

Ny medlemmar

Lena	Candemo	Harneskvägen 5	184 60	Åkersberga
Annette	Jansson Pantolin	Skogalundsklippan 6	131 39	Nacka
Katharina	Lind	Brännkyrkogatan 114	117 28	Stockholm
Hans-Åke	Claesson	Stefan Löfvings väg 27	185 41	Vaxholm
Bengt	Alverborg	Rydbo Tornväg 9	184 94	Åkersberga

Lösning till klurighet

X	X	1	2	3	4
6	K	A	P	P	E
7	E	N	R	I	S
8	X	T	O	R	P
9	5	A	B	X	I
10	K	V	A	R	N
11	A	L	N	X	G
12	L	A	D	A	X

